

gospodarske, obrtniške in narodne.

Izhajajo vsako sredo po celi poli. Veljajo v tiskarnici jemane za celo leto 3 gld. 60 kr., za pol leta 1 gld. 80 kr., za četrto leta 90 kr., pošiljane po pošti pa za celo leto 4 gld. 20 kr., za pol leta 2 gld. 20 kr., za četrto leta 1 gld. 15 kr. nov. den.

~ V Ljubljani v sredo 14. decembra 1870. ~

Gospodarske stvari.

Kmetijsko-kemiška preiskovalnica na Dunaji.

Cesar je dovolil 27. novembra l. l., da se je na Dunaji osnovala neka nova naprava na korist kmetijstvu, kakoršne dozdej v našem cesarstvu nismo še imeli, pod imenom „kmetijsko-kemiška preiskovalnica“ (k. k. landwirthschaftlich-chemische Versuchsstation).

Njen namen med drugim je ta, da preiskuje zemlje (prsti), rudnine, rastline, vode, gnojila itd. in pové, kaj imajo v sebi — vse z ozirom na kmetijstvo.

Te naprave se more poslužiti vsak, kdor želi od nje kaj izvedeti o ravnokar imenovanih zadevah; treba je le, pa jej v preiskavo pošlje, kar želi, da se mu preišče, in za preiskavo po odločeni tarifi plača preiskovalne stroške naprej. Pošiljati pa se mora od vsake stvari toliko, kolikor se je za preiskavo potrebuje, in v 2, 3 ali 4 tednih se mu poroča, kaj se je našlo. Od vsake stvari se pošilja četrto ali pol funta ali cel funt do 3 funte, in tarifa je po obširnosti preiskave določena od 1 gold. 30 goldinarjev.

Natanjčnejše pozvedbe dobí vsak od preiskovalnice same, ako se do nje pismeno na Dunaj obrne.

„Novicam“ je bila dolžnost, da to važno novo napravo naznanijo kmetijskim gospodarjem, da vedó, kam se obrniti, ako to ali uno izvedeti želijo. Naj omenimo le en primerljaj; na priliko, nekdo je najdel na svojem posestvu gips, — gips je znan dober gnoj; al med gipsom in gipsom, kar se tiče gnojilne moči, je velik razloček tudi v ceni, po kateri se prodaja. Zdaj, koi mamó to novo napravo, pošljemo kaka dva funta najdenega gipsa na Dunaj preiskovalnici, plačamo tarifo, in v dveh tednih vemo, kakošen gips imamo.

Gotovi smo, da novica o tej novi napravi dobro doide marsikteremu naših gospodarjev.

Zareja novih gozdov po umetni setvi.

(Dalje.)

B. O namešani setvi.

Namešana setev, čeravno se ne priporoča tam, kjer bi se imela, je vendar zelo koristna, kar razvidimo iz sledečega:

Namešano setev napravljamo zato,

1. da jo zmirom obdržimo;
2. da od namešanega gozda popred dobiček dobimo;
2. da napravimo sklep dveh dreves, kteremu je eno seme drago, drugo pa cenó;
3. da eni sorti dreves, ki so v mladosti mrazu izpostavljena, z drugimi naredimo varstvo, dokler ga potrebujejo.

V prvem slučaju, ker taki namešani gozdi zmirom ostanejo, moramo paziti, da pridejo drevesa s površnim koreninom in drevesa z globoko segajočimi koreninami vkup, ki morajo enako rasti imeti in enako se oskrbovati. Na priliko: hrastje, bukve, javori, jeseni, brest, breze, gabri ali jelše, za šilovne gozde, jelke in smreke, bori in macesni, ali v namešanih šilovnih in listnih gozdih bukve, smreke in jelke.

Drugič, kjer hočemo iz namešanega gozda že popred kaj dobička imeti, je breza najbolja zaradi cene semena, hitre rasti v mladosti in lastnosti, da družega drevja ne zajezi v rasti. Ne smemo je pa med smreke in jelke sejati, ker jih kmalu preraste, z vršičkom oteplje in poškoduje. Dolgo pa od breze dobička čakati in jo zaradi tega dolgo rasti pustiti, ni svetovati. Pa tudi je ne smemo na gostem rasti pustiti, ker bolj drugim škoduje, kakor sama koristi. Če sama stoji, naj se že, kedar je za preklovinó dobra, poseka, posebno v takih krajih, ker jo za obroče rabijo.

V tretjem slučaju, kjer hočemo namešan gozd in sklep, od dveh dreves, ki je seme enemu drago, družemu pa cenó, so najbolja sledeča drevesa: hrast in bukva, javor in jesen, brest in gabri. Ta drevesa sejmo med breze in jih počasi izredkujmo. Macesenovo setev moramo pa z bori dobro namešati, in sicer tako, da bode gozd v 60. do 80. letu čist, ko so bile breze, za pristransko korist, vsekane.

V četrtem slučaju, ko hočemo le dobrim drevesom varstva dati, je bor najbolji. Bor se še najraje daje tako obdelati, da nam v to služi. Moramo ga pa res samo za varstvo in zavetje družemu drevju imeti, in ko nam dosluži, ga brez premisleka odstraniti. Če ga hočemo dalje pustiti in večí dobiček od njega dobiti, bo zaradi hitre rasti tako škodljiv, kakor je bil dozdej koristen. Najbolji nam služi med smrekami, jelkami in bukvami, če ga odstranimo, ko je 4 do 6 čevljev visoko izrastel. Še najbolje je, ako na prostorih, ki jih hočemo s takimi drevesi nasejati, bore vsejemo 5—6 let popred po 4 čevlje narazen. Potem še le sejmo drugo seme, ki hoče varstvo imeti, v razore med mlada borova drevesca.

Če mladi bori zrastejo s smrekami, jelkami in bukvami na enkrat, zrastejo sicer bori v prvih letih močnejši, vendar pa niso tako veliki, da bi onim v prvih letih, ko varstva najbolj potrebujejo, varstva dati mogli. Da se to doseže, treba je bore bolj gosto sejati; vendar ne hrepenimo preveč po tem, in zasejmo, če je zemlja dobra, same bore, pa bomo imeli borov gozd.

Ako hočemo, bodi si ta ali uni namen doseči, z namešano setvo, moramo se povedanih pravil držati, in tako seme, ki hoče največ odeje imeti, prvo sejati, tako pa, ki hoče manj odeje imeti, na zadnje. Na priliko, če hočemo hraste, bukve in breze skup sejati,